

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$ an
9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr., 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.**Anul XIX.****Blaj, 13 Februar 1909.****Numărul 6.****Feriți-vă de procese.**

E un adevăr vechi, cunoscut, că decând au existat doi oameni pe pământ, de atunci s'au ivit și colisiunile de interese, jignirile și desconziderările de drepturi, cari toate reclamau un judecător drept, care să le compună, să împace, se pedepsească și astfel se restabilească ordinea de drept călcată în picioare. Și starea aceasta de lucruri va dura și ea până ce va fi om pe pământ. Durere, că vedem cum în zilele noastre parecă s'au sălbătăcit moravurile în privința aceasta. Natura, temperamentul, egoismul oamenilor provoacă mereu aceste colisiuni și acolo, unde numai o răutate de suflet și o bruscare a sentimentului public e capabil a o face. Și noi românii în privința aceasta mergem parecă în fruntea altor neamuri. Pe unde vei umbla, prin ținuturi românești judecătoriile gem de oameni, procesele se țin lanț, pările sunt fără sfârșit și ce e mai semnificativ, că cele mai multe procese sunt pornite de o răvnă, de a păgubi fără pic de scrupul pe celalalt, de a-i face spese, al duce la ruină materială.

Te doare inima, când vezi atâta dejosire, atâta decadință a moravurilor omenesti, când auzi, că în fața tuturor, a judecătorilor, a publicului, a advocaților, nu se sfieste X. a cere comisiune, care să meargă la fața locului, la câțiva zeci de kilometri, pentru a constată, că vecinul s'a băgat cu o urmă cu coasa pe pământul lui, că toată paguba nu e vrednică o coroană și el îi face respectivului cheltuială de 60—70 coroane și acela poate nici nu visează, că ce îl amenința. Inchipuiți-vă acum comisiunea la fața locului și doi advocați și inchipuiți-vă, că X. a câștigat procesul și l-au judecat pe Y la suportarea speselor — acum la sute

de coroane — oare nu va alerga acum acesta la judecătorie invitând comisiunea și el la fața locului pârându-l pe celalalt pentru dreptul de proprietate. Altă comisie — alți advocați și spese enorme. Inseamnă toate aceste, că unul din aceștia a rămas sărac, că și-a vândut boii să plătească și în cel mai bun caz va pleca la America, pentru ca se lucre ani până se pune iară în picioare. Nu este zi, în care cineva se nu vină, să părăscă pentru lucruri de nimica, fără preț, cu intențiunea, ca pe celalt să-l bage în cheltuială sau să-l șicaneze altcum. Și dacă advocatul e om cu inimă și se scârbește la atâta ticăloșie merge românul nostru la altul mai departe până ce își află apărător în cauză. Cel ce e curios de mizeriile oamenilor, de destrăbălarea moravurilor n'are decât se meargă la judecătorii și se va convinge. I-se va da ocaziune să vadă acolo pe tatăl judecându-se cu ficiorul, pe mama cu fata, pe ginerele cu socru și soacra cu nora, bărbat cu femeie, rudeni unul cu altul fără considerație, fără scrupul fără rușine și în cele mai multe cazuri pentru lucruri de nimica, cheltuind cu toții și imprăștiind banii, intabulându-și moșiile pentruca să-și poată satisface dorul de a se răsbună.

Sunt rele aceste, cari bântuie satele noastre aproape pretutindenea. De dragoste creștinească, de frica lui Dumnezeu, de rușine de oameni aproape nu mai e vorbă, când jignirea de ambițiuni sau de interese păsește la mijloc. Și comune de acelea, unde până mai eri alaltăeri domnia între oameni pacea, bunăînțelegerea, dragostea, unde jurații comunei în mod patriarhal compuneau afacerile între litiganți în frunte cu primarul, cu notarul și cu popa, azi își tocnesc advocați din depărtare și se judecă cu anii pentru câte o vătămare de onoare și altele, termini necuno-

scuți până atunci de pacinicii locuitori.

Ei de aceasta nu mai poate merge astfel. Cu ruina materială de regulă e împreunată și cea morală. Din un lucru de aceasta se încep dușmăni, cari durează generații și după un caz de acesta se îndreaptă toți, cari au asemenea treburi, și respectul convenit, dragostea imprumutată o înlocuiește răutatea inimei, cinismul și indiferența.

Trebue să propoveduim cu tot zelul caritatea creștinească poporului. Preotul să iasă în ușa împărătească și se predice și se spună, dacă trebue cu cazuri din comună, cu argumenta ad hominem, că în toate acțiunile noastre trebue să fim conduși de iubirea de aproapele, că ura, pizma, răutatea și răvna de a strică fratelui nostru, păgubindu-l, nimicindu-i pornirea, economia sau fericirea este un mare păcat, și că Dumnezeu nu lasă pe un astfel de om nepedepsit, nici chiar în copii și nepoți. Poporul numește preotul „părinte”. Este titlul acesta de o rară frumusețe. E semn, că în decursul secolilor mai mult triști decât buni, poporul nostru a avut într'adevăr un părinte bun, adevărat, care însuși a suferit ca un tată bun alătura de el, pe — popa. Și deși au trecut acelea vremuri, și au venit altele, poporul nostru are încă încrederea aceia tradițională în părintele lui, în preot. Acesta trebue însă să o și merite. Ca un părinte adevărat trebue să simtă, că unde este nevoie de sfaturile lui binevoitoare și fără să aștepte vre-o rugămintă, vre-o solie specială, să împace, să facă dreptate, să liniștească spiritele turburate. Va mântui averea multora dimpreună cu sufletele acelor și își va câștiga și-și iubirea poporului, după care vânează astăzi atât de mulți. Va avea lipsă de această iubire și alipire preotul mai ales în zilele noastre, când e în spiritul

timpului de a depărtă poporul de preot și de biserică.

Noi știm, că în mâinile preoției este așezat viitorul, bunăstarea, cinstea poporului nostru dela sate. De două să-l ferească: de decadența morală și de ruina materială. Să-l lumineze neconținut, ca să se ferească mai ales de procese. Aceste îl fac să decadă.

Unirea Principatelor. Iubileul de un jumătate de veac dela unirea principatelor române în o singură țară și cu un singur domnitor, a fost sărbătorită în întreaga România, cu entuziasmul vrednic de o aniversară așa de importantă. Ziarele de dincolo ce ne vin și nouă: „Voința Națională,” „Minerva” și „Albina”, au publicat numeri festivi, bogăți în articoli literari și plini de portretele marilor bărbați, cari au făptuit Unirea, în frunte cu Cuza, Cogălnicean, Alexandri ș. a. La Teatrul național din București s'a dat o reprezentare de gala, cu care ocazie s'a dat premiul dramatic „Carmen Saeculare” scris de cunoscuții scriitori Anghel și Iosif și în care dl și dna Z. Bârsan, au interpretat admirabil rolele principale. Poemul acesta e feeria istoriei noastre naționale în versuri și tablouri de o plasticitate artistică.

Tot atunci s'a cântat Doxologia la Mitropolie, unde au asistat membrii guvernului și prințul moștenitor. Sara M. S. Regele a dat o masă de gală, la care au luat parte toți foștii și actualii ministri, și cu care prilej Regele a ținut o foarte călduroasă cuvântare, preamărind Unirea. O depeșă de felicitare a adresat din acest prilej Regele văduvei Elena Cuza la Ruginoasa.

Cercul Oravița. Îndată după stângerea regretatului Coriolan Brediceanu guvernul cu toți sateliții săi s'a pus în mișcare. Clubul deputaților noștri ca se previe eventualele frecări a proclamat în conțelegere cu fruntașii din cercul Oravița de candidat pe neobositul luptător dl George Pop de Băsești. — Această candidare a fost primită cu însuflețire în întreg cercul. — Guvernul încă ș'a pus candidat și anume pe dl Siegescu, care a și început a colindă pe la alegătorii români.

Spiritul lui Șaguna.

(Continuare și fine).

Care este dară spiritul lui Șaguna? Acela este: *spiritul general al bisericeii sale greco-ortodoxe*, spiritul, ce „prin apucarea diavolicelor zizanii ale *patimilor* și prin urmare ale neunirei au produs înfricoșata schismă” cum zice Veniamin Costachi; spiritul *urei, al ponegririi și al falzității*. Cumcă spiritul urei e acela al bisericeii orientale, o dovedește toată istoria ei. Istoricul escelent al rușilor, prof. Lebedev, spune, că atâta ură și nedreptate a pătruns scrierile grecilor împotriva Apusului, încât trebuie să se rușineze oricare ortodox cu inimă dreaptă. Aceasta ură mai bine se caracterizează prin o însemnare a călugărului de pe muntele Atos, autor al notelor din Pidalionul grecesc: pentru aceea sunt latinii eretici, că *grecii îi urăsc pe ei...*! (Acta I. conventus Velehradensis, Pragae 1908, p. 39). Acel spirit al urei a fost, care ne-a învățat pe noi, după ce în 1700 toți ne-am unit în Ardeal și ne-a dat iară două biserici, fiind poporul așa de fanatizat din partea agitatorilor, încât izgoneau și băteau pe popii uniți, scoteau pământul călcat de ei în biserică și morții din mor-

mânturi, ca să-i prohodească iară. Acelas spirit al urei, de sute de ani nu face alta decât cărtește, calomniază biserica apuseană, iară la noi unirea. Doar încă pe la mijlocul veacului trecut, arhirei ortodoxi au oprit cu ațurisanie introducerea literelor latine în limba românească; și încă și în veacul XX. a apărut carte scrisă de mitropolit ortodox grec, în care catolicii se numesc lupi răpitori, diavoli intrupați slujitori focului de veci.

Ură, calomnie, preocupății: iată spiritul lui Șaguna în chestia confesională!

Nu afiu de lipsă să mă dimit în combaterea aserțiunilor cuprinse în epistola lui Șaguna citată mai sus; nu cred, să se afie ortodox de seamă, care să creadă încă în acelea, ba sunt convins, că nici Șaguna nu credea, ce a scris, numai a vrut să se însinue mitropolitului Nifon, care pe lângă toate încercările lui nu *prea vrea* să-l bage în seamă, el știa pentruce. Și pe cât de evidentă e falzitatea aserțiunilor de mai sus, cu atât mai dureros este, că astfel de calomnii față de uniți *se susțin până azi* în preoțimea neunită și dau ansă la nenumărate certe și consumare a forțelor, cari ar putea sluji o cauză mai bună. Spre pildă aduc un sat al nostru dintre munți, unde preotul nostru unit își împlinește chemarea cu zel adevărat apostolic, predică regulat poporului, le stă într'ajutor cu toate, așa că și neuniții se întorc cu mare simpatie cătră el, având ei un preot cu totul șandalos, apoi fiind și comuna oare cândva toată unită. Neuniții observat-au primejdia și venit-au din depărtare pși de ai lor, cari au început a lumina poporul, că-i mai bine să omori trei oameni, decât să-ți lași legea și că cel ce se face unit, îmbrăca-se-va în cămeșe de ceară și așa va arde în iad, etc. tot felul de *bazaconii...* Dela preotul acelei comune primesc chiar acum o epistolă, în care scrie:

FOIȚĂ.

Luptă-te cu braț de fier.

*Fi bărbat, când vijelia
Smulge munții din pământ;
Stai în loc și nu te teme:
Las' să urle asprul vânt.*

*Fi voinic, când marea rupe
Stăvilăru-i secular:
Lasă marea să mugească,
Căci mugește în zădar.*

*Și când fulgerii de gânduri
Se aruncă 'n mintea ta,
Când în bubuit de patimi
Pieptul tău va răsună:*

*Fi viteaz, și nu te teme,
Luptă-te cu braț de fier:
In această sfântă luptă
Numai cei cu frică pier!*

Ioan Frenț.

Piatra de temelie.

(Continuare și fine).

II.

Credința nu este numai izvor de învățături limpezi, ci, totodată, și fântână necată de daruri; pentrucă în credință află familia toate acelea comori ale darurilor, pe cari, daruri, le-a încredințat Hristos Bisericeii sale: rugăciunea, predica, sfânta liturgie și sfințele taine. Lucrarea cuvioasă cu acestea unelte ale mântuirii aduce daruri peste daruri, și izvorire de lumină și de tărie cerească. De aceea se cade, să se adune toți ai casei, familia întreagă, în toată dimineața și în toată seara, înainte sfintei icoane dinspre răsărit, și, stând în genunchi cu evlavie, să plinească rugăciunile de seara și de dimineața, după cum făceau părinții noștri în vremile mai bune, mai curate. De aceea, în o casă cu adevărat creștinească nu se pune nime la masă fără să se roage, și, un creștin adevărat, nu se scoală dela mâncare fără rugăciune, pentrucă știe bine, că tot darul, toată deplinirea și toate bunățile vin dela Domnul. De aceea creștinul bun, când aude clopotul de vecernie sâmbăta seara, lasă la o parte lucrul săptămânei, își descoperă capul cu evlavie și își face o sfântă cruce, rostind în gând o rugăciune scurtă, intru mărirea Domnului Nostru Isus Hristos Mântuitorul lumii și izbăvitorul

nostru. De aceea, ai casei, membrii unei familii cu adevărat creștine, nu-și uită nici peste săptămână de sfânta biserică, ci, uneori, când răsună glasul de chemare al clopotului și în zile de rând, se pornește unul sau altul, vre-o mătușă sau cel care poate, până la biserică să vadă ce slujește părintele și ascultă cu evlavie; ori acolo unde se face în toată ziua liturgie, pe cine-l îngăduie trebile se cade să petreacă mai bine în sfânta biserică decât acasă fără treabă. Mai pe sus de ori ce, are mare preț liturgia. Un sfânt părinte ¹⁾ din biserică Aposului spune: „Sfânta liturgie este soarele, lumina, ori cărei deprinderi sufletești, este centrul, punctul de greutate al religiunii creștine, sufletul evlaviei, este cea taină nepătrunsă, care cuprinde în sine adâncimea dragostei lui Dumnezeu.” De aceea, creștinii buni se duc, dumineca și în sărbători, cu toții, la biserică, părinți, copii, slugi; ascultă sfânta liturgie și predica, pentrucă știu din bătrâni, că cinstirea Duminecii și a sărbătorilor, totdeauna a adus binecuvântare, din potrivă necinstirea blăstăm. „Pe două căi poți ajunge la sărăcie: dacă lucră Dumineca și dacă furi” zicea adeseori, un preot cucernic, om cu viață sfântă ²⁾. De aceea membrii familiei se împărtășesc toți cu sfânta cuminecătură, și pe cât se poate, merg împreună

¹⁾ Sf. Francisc de Sales.

²⁾ Păr. Vianney din Ars.

„poporul în genere e cu mare simpatie față de noi, însă vrășmașii văzuți și nevăzuți lucră și subminează, cu arma minciunii și a întunecului Dl F. (un domn, mai mare peste oameni, cari în comuna aceea toți-s băieși), neputând palam lucră, agită și sumută poporul plin de bunăvoire, tocându-i într'una, că „popa al unit vrea să vă înșele, ca să vă lăsați legea și să vă faceți uniți.“ Acestea pentru a se încinge mereu, deși abia vor fi 4—5 cari ar fi dușmani din inimă și aceia numai prin și pentru F. În ziua de Crăciun a fost tot poporul neunit la noi la biserică, neavând preot la ei; pentru aceea iar foarte rău s'a mahnit F. și i-a dogenit foarte rău...

Ce cugetați, ce va fi cu *congrua*? Rele rezultate va produce. Vedeti neuniții cum își bat pieptul, că ei sunt românii cei adevărați, iar când e vorba de fapte, se retrag și totuși așa cinic mai scrie „Lupta“ despre convenirea episcopatului nostru, că se bucură, văzând „un început bun“ și la gr-cat. Ar fi bine să-i faci atenți cineva, că nu e acesta începutul bun... A doua te rog să studiezi *apocrifele poporului nostru* „Visul,“ „Epistolia din cer etc. „Cele 12 Vineri mari,“ cari bagă multă superstițiune și păreri greșite în popor și totuși Sibiul în acestea e un adevărat Vulcan, care le toarnă, ca lava în toate părțile fără nici o stavilă, ei cari sunt „propagatorii culturii române“ „păzitorii naționalității,“ cari apoi îi formează pe cei din București, că Blajul a alterat ritul grecesc dar de aceea nici grije n-au, că în București și textul cărților rituale l-au falsificat, cfr. „Agiazmatorul,“ dezlegarea la morți etc.“

Am publicat și aceste din urmă părți ale epistolei, cari strâns nu se țin de obiectul nostru, dar nu lipsesc din ele anumite indicii, cari arată, cât de estins e încă la noi spiritul de care e vorba.

Spiritul lui Șaguna. Dacă este de dorit să piară ceva dintre noi, mai tare se dorește aceea despre Spiritul lui Șaguna *în ce privește chestia noastră confesională...*

Am scris acestea toate nu din maliție ori cu ceva intențiune rea, ci ca niște reflexii reale, ca frații nostri neuniți, cari au început deja a scrută spiritul lui Șaguna, studiind cu deamănuntul toate scrierile și faptele lui, cu ocaziunea jubileului, când vor fi ridicați în al 7-lea cer al însuflețirii, să nu fie despoiați de orice critică față de acest bărbat, lăsându-se răpiți întru toate de ideile și purtarea lui. Dacă se vor prezentă la jubileul din toamnă popi bătrâni, „popi de ai lui Șaguna,“ — între cari și protopopi și dignitari mai înalți — acelora să li-se spună, că azi s'au schimbat vremile, că azi de cea mai valabilă datorință a preotului se ține a tinde spre perfecțiunea creștină și că între virtuțile creștinești azi cel dintâi loc îl ocupă iubirea și sinceritatea, iar nu ura, falzitatea, calomnia.

Cred, că în aceasta suntem de acord cu frații dela Sibiu, în specie cu cei dela „Revista Teologică,“ cu cari, în cazul acesta, am mai avea și altele de vorbit.

Dr. Nicolae O. Brînzău.

REVISTE.

România. Săptămâna trecută România a pierdut doi bărbați distinși pe *Iosif Gheorghian*, Mitropolitul primat și pe *Petre Aurelian*, președintele Senatului.

Mitropolitul primat era în vârstă de 80 ani și a fost bolnav vreme

îndelungată. Ca fiu de preot, născuț în Botoșani, a studiat la Iași, a trecut, ca diacon la capela din Paris, urmând și cursurile dela Sorbona. La 1865 a fost sfințit arhieru, la 1867 numit Episcop la Huși, la 1879 al Dunării de jos și la 1886 Mitropolit Primat. La 1893 s'a retras, dar la 1896 a fost din nou numit. S'a distins și pe terenul literar scriind și traducând opere însemnate.

Aurelian a murit Sâmbătă dimineață în vârstă de 76 ani. Și a terminat studiile în Franța, distingându-se, ca un economist desăvârșit. A publicat studii economice de mare valoare. A fost ales membru al Academiei apoi președinte chiar, deputat, senator, ministru de lucrări publice, mai târziu ministru președinte, Aurelian a fost un membru distins și fruntaș al partidului liberal. Inmormântarea s'a făcut în fața unei mulțimi enorme, asistând și prințul moștenitor. Dintre discursuri însemnate al dlui Brătianu, în numele guvernului și al dlui Tocilescu pentru Academia română.

la sf. potir, adecă în aceeași zi, pentru că, după cum spun cărțile sfinților, pânea cea cerească îl ferește pe păcătos de nouă cădere, pe cel întristat îl mângăie, pe cel slab și șovăitor îl întărește și pe toți, de o potrivă, îi duce la o viață plină de vârtuți, la o viață sfântă. Ori, în sfârșit, dacă peste familie, peste casa creștinului, se abat năcazuri grele, lovituri năpraznice, dacă moartea nemiloasă trece preste casă chemând la odihnă vecinică pe careva dintre cei dragi, pe un părinte chiar, — creștinul bun, află totuși mângăiere și alinare.

Tatăl tuturor mângăierilor varsă leac alinător în inima credincioasă și încrezătoare.

„Știința, frumseța, mărirea, puterea toate sunt nimica fără de credință. Singură credința dă tărie în zbuciumul vieții și în clipa morții.“ Ce plătește numele sunător, vestea, ce plătește bogăția și puterea, chivăra strălucitoare ori schiptrul aurit, fără vârtute și dreptate? Iar vârtutea înfloarește numai în familiile cu adevărat creștine, în acelea cari se întemeiază pe credință. În familiile acestea copii sunt buni și ascultători, slugile credincioase și supuse, părinții silitori și bravi, cari, trăind departe de lumea rea, în indestulire cuminte, să silesc să câștige ceea ce lipsă pentru trai cinstit, punând totdeauna departe ceva și pentru zile negre, împărțind creștinește și pe săraci din truda lor; soții de căsătorie sunt pururea fericiți și senini și prin răbdare și

dragoste împrumutată își fac o viață plăcută, dulce; părinții trăiesc în frica lui Dumnezeu și își împlinesc datorințele, credința căstoriei o țin cu sfințenie, copiii nu le sunt povară netrebnică ci dar dela Dumnezeu, pentru care vor avea să deie seamă; stăpânul e blând și bun cu slugile și cu supușii săi; ai casei toți, părinții și copii, învățăceii și ajutoare, slugi și slujnice, alcătuiesc o singură familie, pentru că toți sunt împreunați prin legătura dragostei și a credinței, se ajută împrumutat și lasă unul după celalalt; împreună lucră și se roagă, împreună mănâncă și beau, împreună se bucură și întristarea deopotrivă îi lovește; iată adevărata căsnicie, bună, liniștită, adevărata viață familială, curată, fericitoare — iată „*Vatra creștinească!*“

Cea mai dintâi dorință a Românului este ca să-și aibă căsuța lui, fie ori cât de sărăcăcioasă, cu pereții de lut crepați, și cu acoperișul de paie afumate. Și dacă îl întreabă cineva unde locuiește, unde șede, răspunde cu mândrie: *În casa mea.*

O, de ar putea zice, cu adevărat, ori ce familie, că stă în casa sa, fie aceea chiar și numai bordeiaș sărac sau colibă umilă! *Iată casa mea, aici stau împreună cu ai mei, aici este fericirea și indestulirea mea.* Acestea poate să le zică, cu dreptate, tot creștinul dacă familia lui se întemeiază pe credință; dacă îngerii Domnului ar putea să însemne, pe crucea de pomenire a fiecărui

tată de familie, cuvintele pe cari le puneau vitejii cruciați, luptătorii pentru izbânda crucii împotriva păgânilor hrăpăreți, pe pietrele tovarășilor lor căzuți în luptă: „Credidi“ — „Am crezut.“ Iar copiii să asculte testamentul unui vestit cetitor de stele, lăsamântul neamțului *Dr Heis*, din Münster. Un copil al acestui astronom când a înnoit casa părintească, a aflat, într'un colț, pe o lespede zidită în perete, această scrisoare, scrisă de tatăl său: „Eu sunt creștin dreptcredincios și în această credință vreau să trăiesc și să mor. Dă Doamne ca nici când copiii și urmașii mei să nu se abată dela această credință.“

Posta Redacțiunii.

I. O. în C. Spedați acum 8 cor.

V. O. în B. Acelaș răspuns.

I. C. în R. Ideile din articolul trimis, sub altă formă, s'ar putea publică cu prilejul adunării anuale.

Dr. Fl. Dacă n'ar fi lung tare, ar putea să se publice acum. Trimite-l.

E. D. M. Articolele nepublicabile se aruncă în coș. Pentru mărcile postale țî-se va operă ceva cârtică dela librăria noastră.

† Coriolan Brediceanu.

Unul dintre bărbații de înaltă valoare ai noștri, și-a închis ochii pentru totdeauna. Coriolan Brediceanu, fala Bănățenilor, bărbatul integru și caracterul de fier, care s'a impus, prin distinsele lui calități, chiar și străinilor — nu mai este. Moartea lui a fost un prilej de adânc simțite și unanime regrete. Colegii lui, deputații naționaliști, și-au îndeplinit cu multă demnitate cea din urmă datorință de onoare față de distinsul lor coleg. Intreagă obștea românească și-a arătat durerea prin depeșe trimise din toate părțile. Românii din Blaj și redacția „Unirei” au participat și ei la aceasta impozantă manifestare de doliu.

Coriolan Brediceanu s'a născut în Lugos (Bănat) la 5 Ianuarie 1850; studiile le-a făcut în Arad, Beiuș și Pojon, iar diploma de avocat a obținut-o în Budapesta la 3 Ianuarie 1874.

Cancelaria advocațională a deschis-o în Lugos. Naționalist însuflețit și desinteresat, orator excelent. Brediceanu devine conducătorul luptelor bineorganizate ce românii din Carasșeverin le poartă în reprezentanța acestui comitat.

Dela organizarea partidului național român până la 1891, a fost membru al comitetului național. În mai multe rânduri a fost candidat de deputat și la 1884 a și obținut majoritatea voturilor în cercul Bocșei, dar în urma volnicilor întâmplare la actul alegerii nu a ajuns în dietă până la alegerea din anul 1906, când în două cercuri a fost ales, în cercul Bocșei și în cercul Oraviței. A reprezentat în dietă cercul Oraviței.

În cele mai multe procese politice intentate ziarelor noastre și politicilor români din Ungaria și Transilvania, în deosebi în procesul memorandumului, a primit sarcina de apărător și s'a distins prin numeroase pledoare de valoare atât politică națională, cât și juridică. Cu același zel a lucrat și pe terenul cultural, jertfînd foarte mult pentru înaintarea țărânilor noastre; a fost membru în comitetul societăților culturale române, Asociațiunea Trinsilvană, societatea pentru fond de teatru român. A fost membru în sinodul eparhial al Caransebeșului și în congresul național român, unde s'a distins prin muncă rodnică.

CORESPONDINȚE.

Onorată Redacțiune!

Vin a vă raporta pe scurt despre sfințirea bisericii gr.-cat. din Vaidasântioana săvârșită la 27 Decembrie st. n. 1908.

Raportez cam târziu din motivul, că am așteptat să o facă alții.

Zi de bucurie a fost pentru poporul gr.-cat. din Vaidasântioana ziua de 27 Dec. st. n. 1908. Abia 100 familii, — în stare nu prea bogată — s'au hotărât să ia asupra lor sarcina mare de a ridica casă nouă Atotputernicului Dumnezeu, loc de închinăciune Împăratului popoarelor, un edificiu corăspunzător recerînțelor timpului în care trăim.

Mare le-a fost însuflețirea atunci, când au luat asupra-și aceasta sarcină grea, cu

atât mai mare le este acum bucuria, când își văd realizată dorința de a avea o biserică pompoasă ridicată cu mari jertfe din puținul lor avut, căci nedispunând de parale spre acest scop, au fost nevoiți a repartia sumă foarte considerabilă spre acoperirea șeselor ivite cu edificarea acestui măreț edificiu.

Actul consacării l-au săvârșit sub pontificatul Preaon. Ariton M. Popa prrtopopul Reghinului, On. Demetriu Fărcaș preotul Vaidasântioanei, Emil Căliman preotul Brețului și Vasile Demian preotul Toldalului.

La 8^{1/2} oare dimineața să începe utrenia. Lacrimi de bucurie să văd curgând pe fețele credincioșilor parohiei când protopopul la finea utreniei prin cuvinte binepotrivite și la inima poporului în numele acestuia, iea rămas bun dela biserică cea veche, care atâta timp a fost adăpostul și conducătorul poporului gr.-cat. din Vaidasântioana și care intră păreții ei umiliți a primit jertfele aduse de popor spre mărirea Părintelui ceresc.

După aceasta am plecat spre edificiul cel nou bisericesc, unde după sfințirea apei și stropirea bisericii și-a început serviciul liturgic. Preaon. Ariton M. Popa urcând amvonul prin o vorbire acomodată arată însemnătatea bisericii în mijocul omenirii, dela care însemnătate deduce la datorințele credincioșilor față de biserică, apoi salută pe zeulosul preot, curatorat și popor din Vaidasântioana, cari după atâta abnegare de sine, după atâta jertfă astăzi sunt fericiți văzându-și realizat scopul, pentru ajungerea căruia au luptat.

La sfârșitul sfintei liturgii poporul s'a stropit cu apă sfințită, iar noi după ce am luat parte la masa ospitală a Vaidasântionenilor, ne-am reforsat la ale noastre aducând cu noi dulci amintiri și admirație pentru harnicul preot Demetriu Fărcaș și vrednicul său popor din Vaidasântioana.

Un participant.

Cronică literară.

Titu Maiorescu, Critice (1866 — 1907) ediție completă. Volumul III „Minerva” 1908.

— Volumul acesta completează opera de critic artistic al dlui Maiorescu, cuprinzând articole foarte interesante, apărute și în edițiile anterioare și extinzându-se și asupra autorilor contemporani, cei mai recentii chiar, cu autoritatea Nestorului criticii românești. Din articolele mai nouă remarcăm: Recenziuni literare și rapoarte academice: D. C. Olănescu, Traducerea Odelor lui Horațiu (1891), Poeziile dlui Nanu (1894), Poeziile dlui Octavian Goga (1906), Povestirile dlui Mihail Sadoveanu (1906) și Nuvelele dlui I. A. Brătescu-Voinesti (1907). Volumul acesta, cel din urmă e însoțit de un foarte instructiv indice. *Izabela Sadoveanu — Evan: Impresii literare*, Minerva, București 1908 — Autoarea acestor critice fără mari pretenții, ne face cunoscuți de aproape cu mulți din autorii contemporani (O. Carp, M. Sadoveanu, Ion Gorun, D. Anghel, St. O. Iosif, N. N. Beldiceanu, Octavian Goga, C. Sandu — Aldea, Sofia Nădejde, Elena Farago (Fatma), I. A. Brătescu-Voinesti). Intr'o românească foarte bună, autoara ne convinge, cu argumente destul de puternice, cu o logică bine stabilită. Rămâne însă o pagină, asupra că-

reia noi n'am fost lămurii nici până acum, și rămânem de aci încolo și mai încurcați încă. E vorba de *preoții zugrăviți* în novelele lui Sadoveanu. Am avut totdeauna cuvinte de recunoștință pentru volumele acestui talent atât de puternic, dar n'am fost îndestuliiți cu tipurile de preoți schițate de dânsul. Am și remarcat acest lucru în diferite rânduri, în coloanele foaiei noastre. Și iată, vine un condei critic și constată, că tot ce spune Sadoveanu despre starea josnică a clerului din țară, sunt—*adevăruri*: „Așa e popa dela țară, așa-l cunoaștem și așa l-au creat împrejurările. Moartea altuia nu numai că nu-l impresionează, dar dacă nu-l bucură, îl interesează ca un ce după care e obișnuit a trage folos. De aceea îl vedem pe bețivul popa Ștefan din „Intr'un sat odată” oarecum ușurat, când înțelege dela cărciumarul, nebun de groază, că e vorba numai de moartea cuiva... Și totuși țărânul îl primește așa cum e, nu așteaptă dela el alt ceva, o *purtare morală*, o *pildă bună*, ceva cari să se asemene cu ceea ce sunt preoții dincolo în Ardeal și la alte neamuri mai luminate. Popii aceștia beau nu cu gospodării satului la o zi ca aceia și atât cât să prindă chef la glumă, ei beau cu haimanalele satului... Atunci când beau ei... e un iad, o gălăjie, o mânie a lui Dumnezeu... o adevărată nebunie... Țărânul îi privește cu filosofie, cu un zimbet plin de înțeles pe sub mustăți, ba chiar cu un fel de simpatie pentru popa Tărăboiu, care e deștept, se pricepe a întoarce gluma și țărânul nostru e foarte simțitor la lucrul acesta, și are „darul” de a ceti și atât cere el dela preot” (pag. 94—96). Rămânem incremeniiți în fața acestor constatări grozave. Noi susținem până acum, că M. Sadoveanu a greșit schițând în volumele sale numai preoți păcătoși și nevrednici — și iată vine critica și confirmă pe deplin aceasta „greșală.” Ei bine, nu avem motiv de a dubita în obiectivitatea criticelor dnei I. Sadoveanu-Evan, dar, să ni-să ierte, nu putem crede, nici acum, că ar fi chiar așa de decăzut clerul fraților din regat. Ar fi atunci de desperat!...

Șt. Pop. *Dicționarul ortografic al limbei române, București 1908.* — Cum ortografia mai nouă a Academiei nu e chiar definitiv fixată, dicționarul ortografic al dlui Șt. Pop este foarte binevenit, cuprinzând un material bogat, cu indicări și îndrumări foarte exacte. Prețul 1 leu.

Calea spre Dumnezeu. Traducere de T. V. Păcățian. — Sibiu — Tiparul Tipografiei arhidiecezane. — Prețul 1 cor. — Autorul acestei broșuri, care se estinde numai pe 80 pag., dar reprezintă o mare valoare, cuprinde un prețios mărgăritar, e preotul rusăc G. S. Petrow, un orator și scriitor de prima forță. Acest om alui Dumnezeu, adânc cugetător și cam cunoscător a ordului natural cu toate mizeriile lui, cum și a ordului supranatural cu căldura, lumina și bucuriile lui, vede mântuirea și ridicarea poporului său în curățirea sufletelor de noroiul păcatelor și de rugina desperării. Toate gândurile lui, toată filozofia lui se ridică frumos, lin și artistic pe adevărul divin, pe învățătura lui Hristos, pe credința evanghelică, fără de care cei mai mari sunt tirani fără inimă, iar cei mai mici sclavi fără nădejde. Cu

blândeță și iubire caldă îndeamnă pe toți, să mediteze asupra adevărului divin, asupra celor opt fericiri, cari se înalță peste cultură formalistă, peste știința rece, se înalță peste onoruri, ranguri și bogății. Ce folos de progresele, cu cari se laudă omenirea: de telefon, telegraf, tren, balon... dacă ele poartă atâta mânie și ură; ce folos de casele pompoase, uscate, înalte, cu ferestri largi, dacă aerul, lumina și căldura, ce primesc, nu pot însănătoși, întări și înveseli trupurile nervoase, nevoieș și bolnave ale atâtor oameni, cari s'au uitat de Dumnezeu, cari nu se adâncește în cooziderarea adevărurilor mântuitoare, cari țin la forme numai, neglijând și desconsiderând sufletul? De ce treabă sunt toate bogățiile câștigate, întrebuințate, ori dorite cu pierderea sufletului?

Petrow în meditațiile sale (Dl Păcățianu scrie greșit „Cantemplațiuni“) stropite cu exemple frumoase și cu asămănări tare potrivite, învață, îndeamnă, roagă pe cetitor să se îngrijească și de trup și de suflet, totdeauna însă pe cale dreaptă și cu mijloace cinstite, altcum își mândrește și trupul și sufletul.

Noi zicem fiecăruia laic și preot: To!le, lege!

Curs pentru cantorii noștri din jurul Turzii.

În sensul deciziunilor Veneratului Sinod arhidiecezan gr.-catholic dela 10—22 Maiu 1904 și 22—23 Noemvrie 1906, (pag. 23 IX.), fiind recercat din mai multe părți din jurul Turzii, — conform Înaltei dispuzețiuni a Prea Veneratului Conzistor Metropolitan — de dte 2 Februar n. 1909 Nr. 8758—1908. Aduc la cunoștință că cu începerea lui 1 Martie st. n. 1909 voi deschide în Turda un curs pentru instruirea și calificarea cantorilor noștri gr.-cat.

În sensul deciziunilor aceluiaș Venerat Sinod, candidații au să dovedească, că au implinit cel puțin 18 ani, că au purtare morală bună, și că știu ceti și serie cu litere latine, și știu ceti cu litere cirile și că au voace bunișoară, ca taxă de instrucție vor avea să plătească fiecare câte 20 cor.

Însinuările au să se facă la subscrisul până în 25 Februarie st. n. a. c.

Cursul nu se va începe însă decât numai în cazul, că se vor însinua cel puțin 10 candidați.

Cursul se termină în 15 April (6 săptămâni) când cei ce vor dovedi progres cel puțin suficient în urma examenului ce-l vor face sub prezidiul unui membru capitular vor primi și diploma de calificare în cantul și tipicul bisericesc:

Turda, la 10 Februar 1909.

Constantin Pepene,
cantor gr.-catholic.

Nr. 4—1909.

Convocare.

Reuniunea femeilor române gr.-cat. din Blaj își va țineă adunarea generală *Duminecă în 28 Februarie 1909, la 3 oare d. a.* în localul Casinei române.

Invităm la aceasta adunare pe toți membrii și binevoitorii Reuniunii.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului.
3. Prezentarea rațiunilor de pe an. 1908.
4. Alegerea comisiunilor: a) pentru cenzurarea raportului general, b) pentru cenzurarea rațiunilor, c) pentru înscrierea membrilor noi și încasarea taxelor dela membri vechi.
5. Rapoartele și propunerile comisiunilor.
6. Întregirea comitetului prin alegerea alor două membre.
7. Eventuale propuneri.
8. Verificarea procesului verbal și închiderea adunării.

Blaj, la 10 Februarie 1909.

Cornelia Deac,
prezidentă.

Traian German,
secretar.

Noutăți.

Ziua de trei sfinți s'a serbat cu programul îndatinat. Corpul profesoral a slujit sf. Liturgie, Societatea studenților a ținut o succesașă ședință festivă. S'au distins tinerii Oniga, Măgdaș, și Iuliu Miclea și apoi corul condus de stud. Stupinean. Escelența Sa a adresat tinerimii o călduroasă cuvântare. Sara a fost un bal foarte animat.

Adunarea generală a „Societății meseriașilor“ din Blaj, convocată pe Duminecă în 14 Februar n. 1909, din cauza îmbolnăvirii prezidentului, se amână pe timp nedeterminat.

Petreceri. Tinerimea plugară gr.-cat. din Cojocna, va țineă Sâmbătă seara din săptămâna albă a. c. o petrecere populară împreună cu declamări și cântări veseloasă, urmată de dans, în școala confesională gr.-cat. Venitul curat e destinat pentru procurarea de requisite școlastice. Prețul de intrare dela 20—60 fileri. *Diracțiunea școlaei.*

Aviz. În înțelesul unei consfătuiri avute cu preoții din gremiu însinuăți de membrii ai „Reuniunii de misiuni sacre a preoților din Arhidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș“, pentru orientare, țin, să comunic următoarele: 1 Ca membrii ai Reuniunii s'au însinuat până acum 70 preoți, după protopopiate: Aiud (2), Alba-Iulia (2), Almaș (2), Bia (3), Blaj (7), Cătina (3), Cluj (3), Cojocna (6), Dârgea (1), D.-Sân-Mărtin (2), Ernot (2), Fărăgău (1), Indol (1), Ludoș (1), Morlaca (9), Mureș (3), M.-Uioara (7), Pogăceaua (2), Reghin (3), Roșia (1), Sebeș (2), Vic. Făgărașului (4), Giurgeu (2) și Triscaune

(1). — Însinuări sosesc în continuu. — 2. Organizarea Reuniunii, — măcar că numărul preoților însinuăți e destul de însămnat, — să amână pe motivul, că în timp de iarnă e anevoioasă încuarterarea membrilor, dar mai vârtos pentru că se cuvine, ca inaugurarea acestei importante reuniuni să fie împreună cu exerciții spirituali pentru preoți de cel puțin 3 zile. Acestea se pot țineă numai în vacanța școlară, când participanții pot fi încuarterați în seminarul teologic. 3. Misiunile sacre poporale se pot țineă și până la organizarea reuniunii. — Aceia, cari doresc ținerea misiunilor sacre în parohia lor, în timpul Paresemilor, să se însinue până în 21 Februar n. a. c., ca la timp să se poată face dispozițiunile necezare. Blaj, la 8 Februar 1909. *Dr. Isidor Marcu*, canonic prezid. reuniunii.

„Patria“ Institutul nostru de credit și economii și-a ținut Sâmbăta trecută a 23-a adunare generală, spre a da seamă de gestiunea anului 1908. Pentru aceasta adunare au fost depuse la cassa institutului 841 acții. Punetul cel mai important din raportul direcțiunii a fost rezultatul comisiunii a III-a prin ce capitalul social s'a ridicat la sumă de 550 mii cor. și deși în 1908 numai să se plătească numai o rată din prețul unei acții, totuși au intrat cor 162.220 cu aproape 109 mii mai mult. O notă foarte îmbucurătoare, care denotă soliditatea institutului și încrederea publicului, Mai însemnăm din bilanț, că față cu un capital de 362 mii cor e un fond de rezervă de 481 mii, special de rezervă de 21 mii, de penziuni de 73 mii, depuneri de peste 2½ mil., efecte publice de 400 mii cor. realități 93 mii cor. Am citat aceste cifre, ca o netăgăduită dovadă de grija ce expune pentru întărirea institutului și menținerea lui pe o bază solidă. Circulațiunea anului a fost de 27 mil. iar profitul de 81.150.10 cor. Din acesta după împărțirea procentelor statutare a revenit 21 mii rezervă, și 3507.50 cor. scopuri de binefacere, care s'a împărțit astfel: pentru înființându-l spital al studenților 1500 cor. școalei de fete și celei a meseriașilor, apoi internatului preparandial din Blaj și mesei studenților din Cluj, câte 100 cor. Casinei din Blaj 400 cor. Mesei studenților 200 fondului studenților bolnave 200 cor. bisericei rom. cat. 100 cor. copiilor săraci 50 cor. despărțământului Blaj al Asociațiunii pentru instruirea analfașeților 300 cor. și la dispoziția Direcțiunii 357.50 cor. În direcțiune au fost realeși Sim. P. Mateiu și Eugen Bian, iar nou Dr. Iuliu Maniu.

Tusa măgărească

trece iute dacă folosești Emulsiunea de SCOTT. Medicii și moașele dovedesc acest lucru prin mii de epistole.

Când cumperi Emulsiunea de SCOTT să fi cu luarea aminte la marca scutitoare Pescarul.

Emulsiunea de SCOTT ajută prin faptul, că e compusă din cele mai bune părți și ca putere nutritivă e prima între toate. — Deja după prima folosință simți cum îți crește sănătatea.

Prețul unei sticle originale e 2 cor. 50 fileri.

Se află în ori ce farmacie. (47) 18—22.

Sirolin

produce poftă de mâncare îngrașă, oprește tusa, regulează secrețiunea, și oprește asudarea peste noapte.

Se recomandă zilnic de medici și profesori contra officei, guturaiului, tusei măgărești, scrofulei și influenței

Fiindcă sunt imitațiuni fără preț se ceri todeauna pachetare originală de „Roche“.

F. Hoffmann-La Roche et Cie,
Basel (Helveția).

„Roche“

La ordin medical îl primești din ori ce farmacie. — Prețul unei sticle 4. — cor. —

(4) 4—35

Partea literară.

Mysterium crucis.

Roman

din timpul împăratului Nero

de

Felix Nabor.

(Continuare)

54

Copleșită de aceste amintiri, ea se opri. Și ambii se țineau îmbrățișați, iar Plautus îi șoptea numirile sale cele mai dulci. Uităra toate de prin jurul lor și se simțiau îndesțuliți și fericiți în amorul lor.

Astfel ei nu auziră nici sunetul nădușit de arme, carele umplu deodată coridoarele. Numai după ce auziră țipetele de spaimă ale creștinilor de pe lângă ei, se deșteptară din visul lor.

Atunci văzură săbii lucind și intrarea închisă prin soldați. Creștinii să imbulziră la olaltă, ca o turmă de oi, între cari a năvălit lupul.

De cătră intrare răsună o voce poruncitoare. „Un cuib de nazarineni veninoși! Cât se va bucura împăratul!”

„Asta e Tigellinus,” zise Plautus și îmbrățișă pe Lydia spre a o apăra. „Acum nimic nu ne mai poate scăpa. Ți-e frică?”

„Ba nu,” zise Lydia, „căci sum lângă tine!”

„Te voi apăra, iubită! Și dacă va fi să murim, atunci și în moarte ne vom iubi și vom suride unul altuia.”

„De moarte nu-mi e frică,” zise Lydia, „înse mi-e groază de tortură. Dar voi chema pe Domnul, și el mă va întări. Ah, Plautus, cât de dulce este, a muri pentru credința sa. Vezi, în paradis ne așteaptă desfătări vecinice.”

În momentul acesta răsună vocea prefectului, carele demândă soldaților, ca se lege pe toți creștinii.

Pe când soldații se aruncară asupra sermanelor jertfe, pe treptele altarului de peatră stătea un bătrân venerabil, cu brațele întinse preste mieii amenințați; fecioarele se imbulziră în jurul său tremurând.

„Nu vă temeți,” vorbi bătrânul, cu voce puternică. „Spionii împăratului nu vă pot face nimic. Domnul va fi cu voi și vă va apăra.”

Ca și când le-ar fi înviorat și întărit o putere divină, așa s'au ridicat acum fecioarele, și Pudentiana vorbi cu fața strălucitoare: „Inimicii crucei au venit, ca se ne nimicească. Ei înse ne vor afla tari și constanți: cu bucurie mergem la moarte pentru mirele nostru ceresc!”

Soldații împăratului pătrunseră în odae, năvăli ră asupra creștinilor și-i puseră în anțuri.

1. Tigellinus stetea la intrare, cu un suris mândru și triumfător pe buze. Lângă el stătea Aelius, faurul, aieptându-și ciocanul său cel infrișat.

„Tu ai merită inelul de cavalier,” zise Tigellinus cătră el. „Pentru că ție am se-ți mulțămesc pentru această pradă prețioasă.”

„Nu-mi trebuie inelul,” rise uriașol, „mai bucuos ieau o mână plină cu aur.”

„Vei căpăta banii,” vorbi Tigellinus. „Astăzi înse dă-i pace ciocanului tău! Toți aceștia vor sângeră în arenă. Ce se vor bucura Romanii!”

Creștinii fură legați doi cu doi și escortați apoi de cătră soldați. Ei nu opuseră nici o rezistență, numai când unul dintre soldați voi să îmbrățișeze pe Pudentiana într-un mod prea obraznic, Lydon se repezi asupra lui, voind a-l străpunge cu pumnalul. O lovitură de sabie înse doborî la pământ pe credinciosul, și ochii săi frânți odihneau plini de iubire și de grije asupra ficei stăpânului său.

Plautus și Lydia abiă observară, cum au fost legați; surizând fericiți, ei pășiau mână în mână în mijlocul convoiului durerii, carele eși afară în întunerecul nopții, spre a-și începe calea suferinței. — — —

Intr-aceea în catacomba părăsită zăcea cadavrul plin de sânge alui Lydon, învăluit în fum de tămâie, luminat de lucirea palidă a luminilor și opaițelor; fața cea palidă eră întoarsă spre altarul cel mic de peatră, pe care tronă măestosa crucea Domnului printre nori arginții de tămâie.

Capitul XLVI.

Mysterium crucis.

Pentru prada cea bogată, Tigellinus primi ca dar un palat în Carină. Și Cezarul invită Roma întreagă la jocurile ce aveau să se aranjeze în nou ziditul Circus maximus, și la cari jocuri creștinii aveau să servească ca jertfe sângeroase pentru a sătura pofta de spectacole a Romanilor.

Cu sutele de mii se imbulză poporul pentru a vedea cirul cel lucuos aranjat.

În zgomotul teribil al mulțimei se amestecă urletul infrișat al fiarelor turbate de foame.

Pe terasa cea largă cu cortul de purpură al împăratului ședeau dejă pretorii, demnarii cei mari, senatorii și ceata sfântă a vestalelor.

Împăratul ședeă plictisit și privea prin zmaragdul său la mulțimea îmbrăcată sărbătorește. Ochiul i-se opri asupra unei esce-

lente staturii de femeie, carea purtă o cunună de spice aurii în păr.

„Cine este această Ceres strălucitoare?” întrebă el, clipind din ochi.

„Este Iulia, fica frumoasă alui Sallust cel bogat,” răspuse Tigellinus.

Nero suspină. „În jurul tronului meu este atât de pustiu...” zise el.

„Se o aduc la tine, divule?” grăbi se întrebe Tigellinus.

„Ba nu,” zise acesta, „cel puțin nu astăzi. Poate pe mâine. Ah, pe Iupiter, îmi pare că nici eu nu mă mai cunosc! Gândește-te: mi-e groază de brațele albe ale femeilor!”

Tigellinus înăduși un suris batjocoritor. „Nu-i mirare,” gândi el în sine, „soția cea frumoasă a tribunului Gajus Sempronius, pe carea a invitat-o la sine, eră aproape să-l sugrume.”

Pe când Romanii se bucurau deja înainte pentru petrecerile viitoare, prizonierii creștini stăteau închiși în celulele subterane ale cirului, unde în zilele din urmă li-s'au dat din abundență mâncare și vin, pentruca se nu slăbească așa de iute la luptele ce-i așteptau. Cei mai mulți înse preferiră a nu atinge mâncările. Moartea le eră sigură, și puterea, de carea aveau lipsă la lupte, o așteptau dintr'un alt izvor decât din îndesțulirea simțului natural al foamei și a setei, o așteptau din izvorul sfânt al credinței, carele nutrește sufletul: din inima iubitoare a Măestrului lor divin, pentru care ei voiau să sufere chinuri și torturi, pentru care voiau să moară cu bucurie.

Înse în loc ca să fie îngrijați pentru pericolele și chinurile ce-i așteptau, ei vorbeau despre pământ ca despre ceva, ce pentru ei nu mai există: gândurile lor petreceau în patria lor cea nouă, carea li-se părea atât de strălucitoare față de pământul cel plin de suferință.

(Va urma).

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

Redactor responz.: Augustin Gruția.

Cea mai mare școală de viață de vie
sub controlul statului.

Plantațiune
MILENARĂ
în Nagyösz
comit. Torontal
Aproape 500
jugdre cat.
Lista prețurilor
= gratis. =

Cumpărați dela plantațiunea milenară.

Nu-s cumpărați dela plantațiunea milenară. (6) 1-10

„ECONOMUL,” institut de credit și economii, societate pe acții în Cluj.**CONVOCARE.**

„ECONOMUL”, institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Cluj, își va ține

a XXIII-a adunare generală ordinară,

în 27 Februarie a. c. st. n., la 10 oare a. m., în localitatea institutului (strada Weselényi-Miklos Nr. 26).

Obiectele adunării sunt:

1. Deschiderea adunării
2. Raportul direcțiunii
3. Raportul comitetului de reviziune
4. Stabilirea bilanțului pro 1908 și fixarea dividendei
5. Esmierea alor 3 acționari pentru verificarea procesului verbal și scrutare.
6. Fixarea marcelor de prezență.
7. Alegerea unui membru în direcțiune.
8. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.
9. Închiderea adunării.

La aceasta adunare se invită acționarii institutului, făcându-se atenți la dispozițiunile §§. 19 și 20 din statute.

Din ședința direcțiunii institutului de credit și economii „Economul” în Cluj, ținută în 30 Ianuarie 1909.

Dr. Isidor Marcu m. p., prezident.

Dr. Frâncu m. p., director executiv.

Activa.	Bilanț cu 31 Decembrie 1908.		Pasiva.	
	K	f		K f
Casa în numărar	110,750	62	Capital social:	
Bon în Giro-Conto	1,089	72	Emisiunea I.	100,000—
Bon în casa de păstrare postală	2,245	91	Emisiunea II.	100,000—
Imprumuturi pe oblig. cu cav.	8,860	—	Emisiunea III.	156,800—
„ „ hipotecare	137,606	12	Fond de rezervă	172,920 09
Cambii escontate	2,229,009	51	„ spec. de rezervă	15,669 36
Credite camb. cu acop. hip.	240,336	—	„ de penziuni	49,591 32
Realități	94,618	88	„ pentru zidirea bis. gr.-cat. Cluj ¹⁾	2,840 70
Realități vândute	3,000	—	„ Alexandru Bohățiel	2,000—
Cont-curent	182,087	15	Fondul școlii	339 92
Efecte publice	175,775	—	„ mesei studenților acad. Cluj ²⁾	1,090 35
Diverse conturi debitoare	34,247	48	„ și pedag. Gherla	432 70
Interese de reescompt anticipate	7,035	56	„ pentru tovarășii de asig. vitelor	200—
Mobiliar	8,170	—	„ promovarea cetit-scrisului la reg. 51	200—
10% amortizare	810	7,360	Depuneri spre fructificare	1,414,423 40
			Reescompt.	1,122,817 70
			Dividendă neridicată	1,336—
			Interese tranzitoare	32,235 27
			Profit net	61,125 14
				<u>3 234,021 95</u>

¹⁾ Din acest fond s'a dat anterior pentru locul de biserică K 12,000—.²⁾ Pentru masa stud. acad. s'a cheltuit în total K 19,209 19.

Debit.	Contul Profit și Pierdere.		Credit.	
	K	f		K f
Interese:			Interese:	
pentru depuneri spre fructificare	66,390	78	dela cambii escontate	194,623 93
„ reescompt	66,815	88	„ imprumuturi pe obligațiuni	24,613 42
„ fondurile institutului	9,279	10	„ efecte publice	6,249 59
Spese:			„ credite cambiale cu acop. hip.	17,256 62
salare	22,762	55	„ cont-curent	5,911 16
bani de cvartir	3,473	60	Proviziuni diverse	19,677 75
imprimate, registre, reparaturi la imobile și diverse			Chirie și arânzi	10,818 90
spese	18,214	39		
marce de prezență	2,104	—		
Contribuțiune:				
directă	16,437	65		
10% dela int. de depunere	6,677	33		
competințe de timbre	332	96		
Amortizări:				
pretenziuni dubioase	4,727	99		
din mobiliar	810	5,537 99		
Profit net	61,125	14		
		<u>279,151 37</u>		<u>279,151 31</u>

Cluj, la 31 Decembrie 1908.

Dr. Frâncu m. p., director executiv.

Orga m. p., secretar.

N. Căciulă m. p., prim-contabil.

Dr. Isidor Marcu m. p., prez.

Ioan Nestor m. p., v.-prez.

I. Br. Hodosiu m. p.

Dr. E. Dăianu m. p.

Ladislau Papp m. p.

Dr. Coriolan Pop m. p.

Ștefan Havași m. p.

Dr. Márk m. p.

Examinând contul de mai sus l-am aflat în consonanță cu cărțile.

(7) 1—1

Cluj, la 30 Ianuar 1909.

Ioan Bătean, m. p.,
prezident.

A. C. Domșa m. p.

Sim. Pop m. p.

I. Godolan m. p.

Gavril Pop m. p.

Marțian m. p.

I. Lissai m. p., revizor expert al „Solidarității”.

„Recomandăm proprietarilor de vii cu toată căldura tovarășia românească „Mugurul“ însoțire economică-comercială în Elisabetopol (Erzsébetváros) care vinde altoie de viță de vie de toate speciile pe cum și viță americană cu și fără rădăcină și la dorință însoțirea dă instrucție gratis ori cui în toate ramurile viticulturii.

(34) 16-52

Traian A. Todorescu,
 producător de vinuri în Világos (Șiria)
 lăferează vinuri foarte bune, și curate după dealurile cele mai renumite, dela 50 ltr. în sus (în engros) cu prețuri moderate deposituri: Musca-maderat, Galsa, Șiria, Covasinți, Minis.

Centrala: Világos (Com. Arad) la dorință prospește gratuite.

(49) 13-52

„Sădirea și cultivarea viei“
 de

Nicolae Pop.

Prețul: 2 coroane + 20 fileri porto.
 Se poate procura dela Librăria seminarială din Blaj—Balázsfalva.

Rog să o tai și să o păstrezi. □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

La plătiri în rate numai

atunci am putea răspunde, dacă am mări prețul cu 100 până la 150 procente. — Prețul de tot moderat arătat de noi să înțelege numai la solvire momentană ori contra ramburs.

Orologele de aur Rem. Electro pentru domni și doamne, sunt gravate, ornate și au 3 capace, cu cadran și minuter aurit ori argintat. Pentru asigurarea acurateței să dă garanță în scris pe 3 ani.

Prețul unui orologiu e 14 cor.

E. Weiss, Wien, XV/1, Kellinggasse 1/18.

Rog să o tai și să o păstrezi. □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

(34) -10

Atențiune!

Altoi de viță de vie să nu comanzi până ce nu vei cere dela mine Prețurent! Mia de altoi de viță de vie e cu 140 cor. Delaware costă mia 100 cor. □ □ □ □ □

Adresa:

Szigyártó Nagy Mihály

Felsőnegyed, Somogy megye.

(50) 12-25

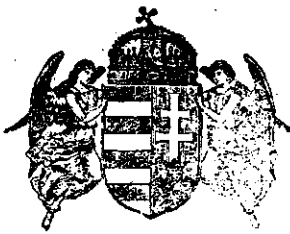
La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

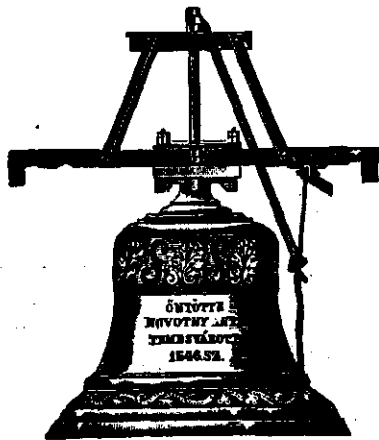
(46) 14-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania“

din Sibiu

(45) 14-52

intemeiată la anul 1868

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigurază în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune. edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix, asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: 95,816.412 coroane.

capitale asigurate asupra vieții: 9,882.454 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit: pentru despăgubiri de incendii 4,484,278.83 cor. pentru capitale asigurate pe viață 4,028,113.12 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj și Oradea mare. pe cum și dela subagenții din toate comunele mai mari.